

Total number of pages – 8

29T LOPH

2019

LOGIC AND PHILOSOPHY

Full Marks : 100

Pass Marks : 30

Time : Three hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

Q. No. 1 carries 1 mark each	$1 \times 12 = 12$
Q. No. 2 – 13 carries 2 marks each	$2 \times 12 = 24$
Q. No. 14 – 23 carries 4 marks each	$4 \times 10 = 40$
Q. No. 24 – 27 carries 6 marks each	$6 \times 4 = 24$
	<hr/>
	Total = 100

**GET IT ON
Google Play**

Install Now

HS Arts Question Paper

BELLAL HOSSAIN MONDAL[©]

Contd.

1. (a) What is the main subject matter of Logic ? 1
তৰ্কবিজ্ঞানৰ মূল আলোচ্য বিষয় কি ?
- (b) Is the conclusion of Unscientific Induction certain ? 1
অবৈজ্ঞানিক আগমনৰ সিদ্ধান্ত নিশ্চিত স্বভাৱৰ হয় নে ?
- (c) Is there 'inductive leap' in Perfect Induction ? 1
পূৰ্ণ আগমনত 'আগমন জাপ' আছেনে ?
- (d) The Paradox of Induction is connected with the Principle of the Uniformity of Nature. Is it true ? 1
আগমনৰ বিৰোধাভাস প্ৰকৃতিৰ একৰূপতা নীতিৰ লগত সংযুক্ত। কথাটো শুদ্ধনে ?
- (e) Which is the first stage of hypothesis suggested by Mill's definition of hypothesis ? 1
মিলৰ প্ৰকল্পৰ সংজ্ঞা অনুসৰি প্ৰকল্পৰ প্ৰথম স্তৰটো কি ?
- (f) What is the meaning of 'vera causa' ? 1
বাস্তৱ কাৰণৰ অৰ্থ কি ?
- (g) What is the exact object of moral judgement ? 1
নৈতিক বিচাৰৰ প্ৰকৃত বিষয়বস্তু কি ?
- (h) Name the theory which states that the external world can be directly known. 1
বাহ্যজগতখন প্ৰত্যক্ষভাৱে জানিব পৰা যায় বুলি ভবা মতবাদটোৰ নাম কি ?
- (i) Is the conclusion of Method of Agreement certain ? 1
অন্বয়ী প্ৰণালীৰ সিদ্ধান্ত নিশ্চিত নে ?
- (j) Ethics is a positive science. Is it true ? 1
নীতিশাস্ত্ৰ বিষয়নিষ্ঠ বিজ্ঞান। কথাটো শুদ্ধনে ?

(k) From which Sanskrit root the word 'Dharma' is derived ? 1

‘ধৰ্ম’ শব্দটো কি সংস্কৃত ধাতুৰ পৰা উদ্ভূত হৈছে ?

(l) Which principle of elimination forms the basis of Method of Agreement ? 1

অপসৰণৰ কোনটো সূত্ৰৰ ওপৰত অম্বয়ী প্ৰণালী প্ৰতিষ্ঠিত ?

2. State *two* points of differences between deduction and induction. 2

নিগমন আৰু আগমনৰ মাজত থকা দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

3. Why the law of causation is called the formal ground of induction ? 2

কাৰ্য-কাৰণ বিধিক কিয় আগমনৰ আকাৰগত ভিত্তি বোলা হয় ?

4. Define Scientific Induction. 2

বৈজ্ঞানিক আগমনৰ সংজ্ঞা দিয়া।

5. State *any two* qualitative marks of causation. 2

কাৰণৰ যিকোনো দুটা গুণগত লক্ষণ উল্লেখ কৰা।

Or / নাইবা

BELLAL HOSSAIN MONDAL

Define conjunction of causes with an example. 2

এটা উদাহৰণসহ কাৰণ সমন্বয়ৰ সংজ্ঞা দিয়া।

6. How many types of verification are there in a hypothesis and what are these ? 2

প্ৰকল্পৰ প্ৰমাণীকৰণ কেই প্ৰকাৰৰ আৰু কি কি ?

Or / নাইবা

What do you mean by analogical hypothesis ? 2

সাদৃশ্যমূলক প্ৰকল্প বুলিলে কি বুজা ?

7. Write *two* criticisms of Naive Realism. 2
সৰল বাস্তৱবাদৰ দুটা সমালোচনা আগবঢ়োৱা।
8. Give a definition of Idealism in your own words. 2
তোমাৰ নিজৰ ভাষাৰে ভাৱবাদৰ এটা সংজ্ঞা দিয়া।
9. Distinguish between fallacy of non-observation and fallacy of mal-observation. 2
অনবেক্ষণ আৰু ভ্ৰান্ত পৰ্যবেক্ষণ দোষৰ মাজত থকা পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰা।
10. Write *two* advantages of observation as the material ground of Induction. 1+1=2
আগমনৰ বস্তুগত ভিত্তি হিচাপে নিৰীক্ষণৰ দুটা সুবিধা লিখা।
11. Why the Idealism of Leibnitz is called Pluralistic Idealism? 2
লাইব্ৰিঞ্জৰ ভাৱবাদক কিয় বহুব্ৰবাদী ভাৱবাদ বোলা হয় ?
12. Define negative condition with the help of a suitable example. 1+1=2
উপযুক্ত উদাহৰণৰ সহায়ত প্ৰতিকূল বা নঞৰ্থক উপকাৰণৰ সংজ্ঞা দিয়া।
13. Write the name of *one* primary and *one* secondary quality of an object. 1+1=2
বস্তুৰ এটা মুখ্য আৰু এটা গৌণ গুণৰ নাম লিখা।
14. State the qualitative marks of a cause. 4
এটা কাৰণৰ গুণগত লক্ষণ কেইটা উল্লেখ কৰা।

Or / নাইবা

BELLAL HOSSAIN MONDAL

What do you mean by plurality of causes? Why plurality of causes is not scientifically acceptable? 2+2=4

বহুকাৰণবাদ বা নানাকাৰণবাদ বুলিলে কি বুজা? বহুকাৰণবাদ কিয় বিজ্ঞানসন্মত নহয়?

15. Do you support Naive Realism ? Give reasons in support of your view. 1+3=4

সৰল বাস্তৱবাদ সমৰ্থন কৰানে ? তোমাৰ মতৰ সমৰ্থনত যুক্তি প্ৰদান কৰা।

16. What is 'Crucial Instance' ? Explain. 4

‘নিৰ্ণায়ক দৃষ্টান্ত’ কি ? ব্যাখ্যা কৰা।

17. State *two* advantages and *two* disadvantages of the Method of difference. 2+2=4

ব্যতিৰেকী প্ৰণালীৰ দুটা সুবিধা আৰু দুটা অসুবিধা উল্লেখ কৰা।

Or / নাইবা

Write *two* advantages and *two* disadvantages of the Method of Agreement. 2+2=4

অন্বয়ী পদ্ধতিৰ দুটা সুবিধা আৰু দুটা অসুবিধা লিখা।

18. Briefly express *any four* characteristics of Scientific Realism. 4

বৈজ্ঞানিক বাস্তৱবাদৰ যিকোনো চাৰিটা বৈশিষ্ট্য চমুকৈ প্ৰকাশ কৰা।

19. Name the philosopher who made the statement 'Esse Est Percipi'. Explain the meaning of the statement. 1+3=4

‘প্ৰত্যক্ষতে বস্তু বিদ্যমান’ — এই উক্তিটোৰ লগত জড়িত দাৰ্শনিকজনৰ নাম লিখা।
উক্তিটোৰ অৰ্থ ব্যাখ্যা কৰা।

Or / নাইবা

Do you think that Hegel's idealism tries to reconcile idealism and realism ? Explain. 4

হেগেলৰ ভাববাদে বাস্তৱবাদ আৰু ভাববাদৰ সমন্বয় সাধন কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে বুলি
তুমি ভাবানে ? বুজাই লিখা।

20. Explain briefly the Dharma and Artha as Purusārthas. 2+2=4

পুৰুষাৰ্থ হিচাপে ধৰ্ম আৰু অৰ্থ চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

Or / নাইবা

State *four* important aspects with which Ethics deals.

4

নীতিশাস্ত্ৰত আলোচিত হোৱা চাৰিটা গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়ৰ আলোচনা কৰা।

21. Write a note on Plato's Idealism.

4

প্লেটোৰ ভাৱবাদৰ ওপৰত এটি টোকা লিখা।

22. Write briefly the nature of religion.

4

ধৰ্মৰ স্বৰূপ সম্পৰ্কে চমুকৈ লিখা।

BELLAL HOSSAIN MONDAL

23. Briefly explain the *four* stages of hypothesis.

4

প্ৰকল্পৰ চাৰিটা স্তৰৰ চমু উল্লেখ কৰা।

24. State *any three* similarities and *any three* dissimilarities between Unscientific Induction and Analogy.

3+3=6

অবৈজ্ঞানিক আগমন আৰু সাদৃশ্যমূলক অনুমানৰ মাজত থকা যিকোনো তিনিটা সাদৃশ্য আৰু তিনিটা বৈসাদৃশ্য উল্লেখ কৰা।

Or / নাইবা

Define Unscientific Induction and state its main characteristics.

1+5=6

অবৈজ্ঞানিক আগমনৰ সংজ্ঞা দিয়া আৰু ইয়াৰ মূল বৈশিষ্ট্য সমূহ উল্লেখ কৰা।

25. Define the Joint Method of Agreement and Difference with concrete example. State *two* advantages and *two* disadvantages of this method.

2+2+2=6

বাস্তৱ উদাহৰণেৰে সৈতে মিশ্ৰ অম্বয়ী ব্যতিৰেকী প্ৰণালীৰ সংজ্ঞা দিয়া। এই প্ৰণালীৰ দুটা সুবিধা আৰু দুটা অসুবিধা উল্লেখ কৰা।

Or / নাইবা

Explain the Method of Residues with examples.

6

উদাহৰণসহ পৰিশেষ প্ৰণালীৰ ব্যাখ্যা কৰা।

26. Explain Aristotle's view on causation.

6

কাৰণ সম্পৰ্কে এৰিষ্টটলৰ ধাৰণা ব্যাখ্যা কৰা।

Or / নাইবা

Explain the Law of Causation as one of the formal grounds of Induction.

6

আগমনৰ এক আকাৰগত ভিত্তি হিচাবে কাৰ্য্যকাৰণ বিধি ব্যাখ্যা কৰা।

27. "Religion and Morality are mutually dependable" – Discuss it.

6

“ধৰ্ম আৰু নীতি পৰস্পৰ নিৰ্ভৰশীল” — আলোচনা কৰা।

Or / নাইবা

What do you mean by Religion? Which is the most acceptable definition of Religion? Explain *two* characteristics of Religion.

2+2+2=6

ধৰ্ম বুলিলে কি বুজা ? ধৰ্মৰ আটাইতকৈ সন্তোষজনক সংজ্ঞা কোনটো ? ধৰ্মৰ দুটা বৈশিষ্ট্য বুজাই লিখা।

----- x -----

BELLAL HOSSAIN MONDAL